

Preek over Lukas 8:39

- Schildwolde, 3 maart 2019
- Kees van Dusseldorp

Thema: Jezus: een complete Redder!

Liturgie:

Votum en groet

NLB 283 In de veelheid van geluiden – zoeken wij het woord van Gods liefde

Wetslezing

Ps.77:3,4 (smeekebed om redding en bevrijding)

Gebed

Lezen: Luk.8:22-39

Jes.65:1-10

Ps.129:1,2 (vanuit perspectief gebonden en verstoten man)

Tekst: Luk.8:39

Ps.98 [Wiekslag 4-8]

Gebed

Filmpje gemeenteproject

Collecte

NLB 1009 O lieve Heer, geef vrede

Zegen

Gemeente van Christus,

**** blijven kijken leidt tot nieuwe bewondering voor Jezus**

Vanmorgen gaat het over Jezus. Wat ik hoop met deze preek, is dat met jou hetzelfde gebeurt als met mij. Dat je bewondering voor Jezus toeneemt. En in die bewondering ook de eerbied voor Hem. En het verlangen naar Hem.

Wie is Jezus? Waarschijnlijk kun je de kern wel vertellen. We noemen hem onze Heer. We noemen Hem onze Heiland. En daarbij denken we vooral aan datgene wat Hij met zijn sterven en opstanding voor ons heeft gedaan. Heeft Hij aan het kruis niet het offer gebracht dat nodig is voor de vergeving van onze zonden? Heeft Hij door zijn opstanding niet de dood voor ons overwonnen? Is Hij het niet die ons in de nabijheid van de Vader brengt, met de belofte van de eeuwige heerlijkheid? Inderdaad! Dat is Jezus! Dat is het hart van het evangelie. Vergeet het nooit! En grijp het vast!

Maar er is veel meer over Jezus te ontdekken. Wat is het heerlijk dat we de verhalen hebben. Wat Hij gezegd en gedaan heeft. Hoe de mensen op hem reageerden. En hoe Hij op mensen reageerde. Ik vind dit echt een prachtige tijd in het kerkelijk jaar, dat we de verhalen lezen van zijn leven op aarde. Daardoor krijg je een levendig beeld. Niet alleen de waarheid van God over het leven, over de mens en over de wereld. Niet alleen de christelijke geloofsovertuigingen over vergeving, schepping, levensstijl en de Bijbel. Nee, door op me in te laten werken wat er gebeurde, hoe Hij zich opstelde, in welke situaties Hij onderwijs gaf, leer ik mijn Heer en Heiland steeds beter kennen. Leer ik hem bewonderen, naar hem luisteren, me aan hem toevertrouwen en hem dienen. Want de Jezus die we in de Bijbelverhalen ontmoeten, is dezelfde Jezus die nu in de hemel voor ons zorgt.

Als je verhalen leest ontmoet je Hem in het leven. Live in actie. Hij is zo'n boeiende persoon – je raakt nooit op hem uitgekeken. In zijn daden liggen zoveel betekenissen – je blijft er steeds wat nieuws in ontdekken. Zijn aanwezigheid is zo compleet – als je er iets van ontdekt, ontstaat er nieuwe bewondering. Voor de Heer die leeft!

Als we vanmorgen kijken naar de acties van Jezus in het land van de Gerasenen, dan gaat het om gebeurtenissen van lang geleden. Maar het is jouw Heer die met dezelfde intentie ook jou en mij zoekt, liefheeft en roept. Het is alsof we met de kennis van nu in het fotoboek van vroeger kijken. Kijk! Toen was Hij ook al zo direct! En zie je dat? Zoals Hij toen keek, zo kan Hij nog steeds kijken. Wat Hij toen deed, is de stijl waarin Hij nog steeds bezig is. Zijn missie van toen, is dezelfde missie die Hij vandaag nog heeft in de wereld. Zijn missie om mensen te redden, te bevrijden en het ware geluk te geven. Kijk je mee vanmorgen? Naar een boeiend stukje uit de geschiedenis van Jezus? Naar wat Hij daarin van zichzelf laat zien? Om Hem beter te leren kennen? En zijn bedoelingen beter te begrijpen? Om tot nieuwe bewondering voor Hem te komen?

**** Jezus zoekt het verlorene**

Jezus heeft de overkant bereikt. Het is niet zonder slag of stoot gegaan. Wind en water hebben een aanval op de boot gedaan. De leerlingen zijn nog zwaar onder de indruk van wat ze meegevoeld hebben. Eerbied voor de macht van Jezus. En beschaamd over de zwakheid van hun vertrouwen. Nu bereiken ze het doel: de overkant van het meer van Galilea. Een dikke twintig kilometer varen. Daar wilde Jezus heen. Naar de overkant!

We kijken om ons heen? Wat is dit voor land? Het land van de Gerasenen? Het is echt het land van de overkant. Buitenland. Heidens land. Verloren land. De bewoners stammen af van een oud Kanaänitisch volk, de Girgasieten. Het is geen joods gebied, maar valt onder Syrië en is sterk vergriekst. De steden in die streek hebben zelfs een verbond gesloten om de joodse invloeden tegen te houden. Dekapolis: de tien verenigde steden. Wat zoekt Jezus hier? Heeft Hij in Israël niet genoeg te doen? Onder de schapen van Gods kudde?

'Ik ben gekomen om het verlorene te redden', heeft Jezus eens gezegd. Verloren land. Dat is het land van de Gerasenen. Letterlijk. Het heeft ooit bij het beloofde land gehoord. Van Mozes tot Salomo. Daarna is het verloren gegaan voor Israël. Is de dienst aan de Heer vervangen door heidense godsdienst. Is de lijn van het verbond doorgesneden. De mensen hebben de rug toegekeerd naar de God van het leven. Oude bewoners en nieuwe volken hebben zich vermengd. In een antisemitische sfeer: verboden voor joden! De Dekapolis was anti-Joods. Heidens, onrein. Jezus gaat er heen. De koning bezoekt zijn verloren gebied. De Redder gaat naar de verlorenen. De Verlosser heeft zijn vijanden lief.

Jezus zoekt het verlorene. Hoe onrein en heidens het ook is. Dat is een statement. Over de zoekende liefde van de Heiland. Jesaja profeteerde ervan: 'De Heer trekt zijn handen niet af van een volk dat Hem niet zoekt. Hij houdt zijn Woord niet in voor een volk wat niet naar Hem vraagt.' Zo reageren wij mensen: 'Wil je niet luisteren? Bekijk het dan maar. Zoek het dan zelf maar uit.' Zo reageren wij. Jezus niet. Hij is trouw. Hij blijft komen. Klopt op de deur. Claimt het verlorene. Zo is onze Heiland. Daarin ligt ook ons behoud. Verloren mensen in een donkere wereld als wij zijn. Of wil je niet horen dat je van jezelf verloren bent en verloren gaat? Voel je je daar te goed voor? Vind je dat de aandacht vooral uit moet gaan naar onszelf? De Heer heeft een andere mis-sie. Hij zoekt het verlorene.

** Dat roept duistere krachten op

Jezus wacht geen feestelijke welkom. Een gevaarlijke gek ziet hem aankomen en stormt naar Hem toe. De plaatselijke bevolking kent hem en mijdt hem. Vrouwen en zelfs mannen gaan niet alleen over de weg. Want plotseling vanuit een rotsgraf kan deze bezetene voor je op de weg springen. Sterk als een tweede Simson. Ze hadden ze hem vaak proberen vast te binden. Met touwen en kettingen. Maar steeds scheurde hij zichzelf los. Agressief en naakt zwerft hij door de bergen. Als de Heer het verlorene zoekt, ontstaat er weerstand. Zijn zoekende liefde roept duistere krachten op. Niet alleen willen mensen zich niet laten redden. Maar ook de boze houdt met zijn klauwen alles en iedereen vast.

Bezeten mensen komen we in de evangeliën vaker tegen. Mensen die onder invloed van boze geesten de controle over zichzelf kwijtgeraakt zijn en vol haat reageren op Jezus. We spreken wel eens van mensen die bezeten zijn van geld, van games, van seks, of van macht. Maar bezetenheid door demonen? Volgens velen is het een ouderwetse voorstelling van zaken. In onze moderne wereld spreken we niet over duivelse invloeden, maar over stoornissen, syndromen, psychosen of handicaps. Maar als je zo de bijbel leest, krijg je leesproblemen. Misschien moet je de volgorde omdraaien. Niet vanuit jouw ervaring naar het werk van Christus kijken, maar vanuit de Bijbel naar je wereld kijken. Het optreden van Jezus maakt duidelijk, dat er een strijd wordt gevoerd tussen God en de duivel met zijn demonen. Er zijn boze geesten actief. Ze beïnvloeden mensen, beschadigen mensen en nemen soms de besturing over als ze de kans krijgen.

Zendelingen komen wel eens met verhalen terug van bezetenheid. Uit Afrika of Azië. Misschien maken boze geesten in onze cultuur gebruik maken van andere middelen om de mensen aan

zich te binden. Maar vergis je niet. Ook in ons land komt bezetenheid voor. Wie zich openstelt voor occulte spelletjes en duivelse invloeden, speelt gevaarlijke spelletjes. De satan maakt daar gebruik van. Alsjeblieft: hou je verre van occulte clips of satanische teksten! En hou ook oog voor zoveel andere kwade machten. Hebzucht, lust, egoïsme, jaloezie, gemakzucht. Of herken je die niet? Het zijn tools in de klauwen van de satan. Ze blokkeren je redding!

Dat we in de Bijbel vaak demonen tegenkomen heeft ongetwijfeld ook te maken met de aanwezigheid van God zelf in de persoon van Jezus. Als een magneet trekken de boze geesten op Hem af. Want waar de naam van Jezus wordt genoemd, wordt de duivel giftig als een slang. Het gaat niet vanzelf om met de Heer te leven! De wereld zit niet te wachten op de Messias! Een mensenhart staat niet vanzelf afgestemd op ontvangst van het levende Woord. Mijn hart niet, jouw hart ook niet. De duivel is er snel bij om het licht uit te blazen. Jezus stuit op een gevaarlijke, door demonen bezeten man. Als Jezus het verlorene zoekt, roept dat duistere krachten op.

**** Maar de Heer is sterker!**

Maar de Heer is sterker! Hij bevrijdt! Alleen Hij! Mensen zijn tegen de duivel niet opgewassen. Ze geven hem vaak zoveel ruimte! Je zit verstrikt in zijn netwerk voor je het in de gaten hebt. Tenzij je dichtbij de Heer blijft. Want de Heer is sterker! Het is bijna komisch om te zien, hoe de boze geest reageert wanneer hij de uitstraling van Jezus voelt. 'Wat heb ik met jou te maken, Jezus, zoon van de Allerhoogste God? Ik doe toch niets?' Jammerend kruipt hij voor de Christus. Op zijn knieën smeekt hij: 'Alstublieft, doe me geen pijn.' Want Jezus bevrijdt mensen. Met de liefde van God. En vernietigt de boze. Met de haat van God.

Veel mensen erkennen Jezus niet als Heer. Maar boze geesten zien ogenblikkelijk met zie ze te maken hebben. En zij reageren angstig. Terecht, want Jezus heeft de macht. Alleen bij Hem is redding. Deze gevaarlijke gek zat helemaal vast. Had geen macht om zichzelf te redden. Maar als Jezus de onreine geest bevel geeft om de man te verlaten, komt er ruimte.

De onreine geest weet dat hij tegen de macht van Jezus' liefde niet is opgewassen. Maar hij gaat toch eerst in onderhandeling. Er blijkt niet één boze geest te zijn, maar een heel legioen. Ze weten dat ze vertrekken moeten, maar ze gaan nog niet direct weg. Alsof ze in de deuropening nog in gesprek gaan. Zijn ze zo brutaal? Voelen ze zich nog heel wat? Nee, het is niet hun ingebeelde kracht, alsof ze nog wat tegen Jezus zouden kunnen inbrengen. Het is hun angst voor de hel. 'Alstublieft, stuur ons niet naar de onderwereld!' Ze sidderen voor hun eigen bestemming. Als zij aan hun kwaai baas moeten opbiechten dat hun werk mislukt is, staat hun geen prettige tijd te wachten. De onderwereld, dat is in de bijbel de woonplaats van de satan en zijn boze geesten, waar ze verblijven tot het moment dat ze in het eeuwige vuur geworpen worden. Als zelfs boze geesten al huiveren voor hun bestemming, hoe kortzichtig zijn dan mensen die beweren dat er geen hel is.

Jezus is niet bang. Niet voor de duivels. Niet voor de agressieve man. Hij staat in de kracht van Gods liefde. 'Wat is je naam?' vraagt Jezus aan de man. Prachtig, die persoonlijke aandacht! Zoals de Heer ieder bij de naam kent en bij de naam noemt. Jezus vraagt niet de demonen om hun naam, maar vraagt de man naar zijn naam. Een vraag met aandacht en met liefde. 'Wie ben jij? Hoe heet jij?' En in het antwoord blijkt de man zichzelf weer te kennen. 'Ik heet Legioen'. Een verbijsterende naam. Wat een verdriet en ellende moet er in zijn levensverhaal zitten. Maar hij is bevrijdt! Hij geeft een normaal antwoord. Voor het eerst sinds vele jaren. De liefde van de Heer is sterker. Daarin ligt bevrijding.

** bevrijding betekent ook opruiming

Maar met bevrijding is het probleem nog niet opgelost. Want mensen blijven zwak en vatbaar voor het kwaad. Er moet ook opgeruimd worden. Grote schoonmaak. En nieuwe bewoning.

'Stuur ons niet in de afgrond, maar geef ons toestemming om naar die zwijnen daar te verhuizen.' Wat krijgt het verhaal krijgt hier een merkwaardige draai. Jezus geeft akkoord. En de onreine geesten verplaatsen zich op een of andere manier naar de varkens. Tweeduizend, weten we uit Markus. En dan worden die varkens helemaal gek, ze slaan op hol, storten zich van de rotsen en verdrinken in het water. Waar is dat nu goed voor? Kunnen die varkens er wat aan doen? Dierenbeschermers en varkensliefhebbers fronsen hun wenkbrauwen. En het is ook een economische ramp voor de bevolking. Jezus kan toch verwachten dat de bevolking met deze actie niet zo blij zal zijn? Waar is dit nu goed voor?

Wat er met de varkens gebeurt maakt in ieder geval duidelijk hoe groot de verwoestende kracht is van de geesten. Deze man was inderdaad bezet door een legioen demonen met een verbijsterende kracht. Enigszins humoristisch is ook dat de boze geesten nu hun bestemming bereiken: ze storten de afgrond in. Ze ontlopen hun straf niet. Maar de kern van deze gebeurtenissen ligt ergens anders. Het gaat hier niet voor niets over varkens. En met alle respect voor degenen die van varkens houden: in Israël was een varken een onrein dier. En behalve onrein was het ook een symbool van vuilheid en ruwheid. Die klank heeft het woord 'zwijn' trouwens nog steeds. In Israël was het niet alleen verboden om varkensvlees te eten, maar ook om varkens te houden.

Wanneer Jezus de demonen uit het land der Gerasenen verwijderd, dan verlost Hij de mensen van een groot gevaar. Maar met het opruimen van de varkens maakt Jezus opnieuw een statement. Jezus herstelt het recht van God. Hij reinigt het verloren land. Naast de verlossing van meer Legioen, roept Jezus het land terug naar de wet van God. Jezus herstelt het leven naar Gods geboden. Hij haalt de bezem door de zwijnestal.

Jezus maakte een statement door het verloren land op te zoeken. Over de zoekende liefde van God voor wie verloren is. En Jezus maakte een statement door de varkens op te ruimen. Over het heilig recht van God. Ook als dat contra de cultuur is, contra wat wij normaal vinden, contra wat iedereen doet, contra onze traditie, contra ons goede gevoel. Ook dit hoort bij het werk van onze Heiland. Hij spreekt niet alleen van Gods liefde voor de mensen, maar ook van Gods recht op onze wereld. Er ligt een gebod om onreinheid te verwijderen, je aan de wet te houden en zonden te vermijden. Om zo niet alleen bevrijd te worden, maar ook gereinigd en geheiligd. Werk aan de winkel om ook dat licht van de Verlosser in je leven te laten schijnen!

** rond Jezus ontstaat verschil

Tja, en dan reageren de mensen wel. Als het gaat over vrijheid en liefde, staat iedereen te juichen. Maar als het gaat over opruimen en reinigen, over geboden en verboden, over dienen en volgen, ja dan geven vele mensen niet thuis. Wanneer het in de kerk gaat over vergeving en een eeuwig leven, dan spreekt het wel aan. Maar wanneer het gaat over zonden, over heilig leven en over consequent christen-zijn, dan ontstaat er verschil.

Vele mensen stromen toe. Opgeschrikt door de boodschap van de herders dat de zwijnen verongelukt zijn. Kwaad vanwege de economische ramp. Wat ze van plan zijn? Je kunt wel wat bedenken, toch? De bereidheid tot actie is bij mensen altijd groot als je aan de portemonnee komt. Wee degene die verantwoordelijk is voor het verlies... Maar als men de plaats des onheils

bereikt, vindt men daar een rustig tafereel. Daar zit die gevaarlijke man die de streek terroriseerde. Die oersterke, schreeuwende brutoot blijkt nu een goed geklede en verstandige man te zijn. Hij die niet te binden was en rondzwierf in de bergholen zit rustig aan de voeten van een ander: Jezus. Luisterend en pratend. Hoe kan dat? En wat heeft dat met de verongelukte zwijnen te maken? Kennelijk leggen de herders pas op dat moment het verband tussen de genezing van de man en de ramp met de zwijnen. Gezien de boot op de achtergrond, moet deze man uit Galilea komen. Een jood, in dienst van de God van de overkant. Een profeet met de wet in de hand.

De mensen waren verbijsterd. Dat gebeurt vaker als Jezus zijn kracht laat merken. Maar bij de Gerasenen slaat dat om in angst en afwijzing. Een officieel verzoek wordt gedaan: 'Zou u zo goed willen zijn ons land te verlaten.' Men wil baas in eigen land blijven. En niets te maken hebben met deze man, die naast verlossing ook een vermaning geeft over hun levensstijl. Die duidelijk maakt dat je je moet bekeren. Die iets van Gods heiligheid belichaamt.

Wie door Jezus iets van God ontdekt, kan zich daarvoor afsluiten. En zich pantseren tegen zijn liefde. Omdat je daarvoor jezelf moet overgeven, je moet bekeren, je gedrag soms moet veranderen. En je kunt je ervoor openstellen. En honger krijgen naar Gods recht. Verlangen naar een heilig leven. Rond Jezus komen mensen tot een keuze. En als ze het niet met woorden vertellen, dan wordt het in hun daden wel duidelijk.

** Jezus blijft met zijn zegen aanwezig

Een voorzichtig, maar dringend verzoek om te vertrekken. Als ongewenste vreemdeling uitgezeten. Angst en afkeer liggen door elkaar heen. Het is een duidelijke verwerping van de Heiland. Hoe reageert de Here daarop? Zal daarop straf volgen? Of zou Hij, die een legioen boze geesten uitdrijft, zich laten wegsturen door mensen die Hem niet willen? En ja, tot onze verbazing misschien, Jezus laat zich uitwijzen. Hij is bereid weer weg te gaan. Hij trekt zich terug.

Jezus neemt het lijden van deze verwerping op zich. Maar Hij doet dat niet zonder meer. Hij trekt zich zegenend terug. Hij laat een evangelist achter in het land der Gerasenen. Meneer Legioen. De man wil liever met Jezus mee, maar de Heer geeft hem een andere taak: in zijn eigen vaderstad vertellen wat de Heer heeft gedaan. Wat een bijzondere goedheid van onze Heiland! Hij heeft het goede met hen voor en zijn agent ter plaatse zal de mensen daarvan op de hoogte brengen. Jezus was gekomen met het evangelie van het Koninkrijk ook voor verloren land. Door zijn zaakwaarnemer gaat Hij daarmee verder. De eerste zendeling wordt bevestigd. In de Dekapolis. En ik kan u vertellen dat veertig jaar later er bloeiende christelijke gemeenten bestaan in deze Streek. Wanneer de joodse christenen uit Jeruzalem moeten vluchten door de vervolgingen, vinden ze hier zelfs een veilig toevluchtsoord. Het werk van deze man is niet zonder vrucht gebleven.

Jezus trekt zich terug, maar Hij trekt zich zegenend terug. Hij laat het evangelie achter. Zo is onze Heer. Met dat geduld heeft Hij ook verder alle afwijzing en haat over zich heen laten komen in zijn leven. Ons ten zegen. Met die bereidheid om te dienen in plaats van te heersen volhardde Hij, zelfs tot de dood toe. Ons ten zegen. Zo werkt onze Here. Hij neemt het lijden op zich, Hij trekt zich terug, maar blijft aanwezig met zijn Geest en Woord. Wij zijn een stuk ongeduldiger. Minder bereid om te dienen. Eerder geneigd om op onze strepen te staan. Bij afwijzing zullen we boos worden. Bij tegenwerking trekken we onze handen ervan af. Maar om dan ook nog te zegenen! Zo groots is onze Heer. Dat zegenende geduld tekent zijn houding. Hij laat je niet vallen, ook al doe je voor de zoveelste keer dezelfde zonde. Hij trekt zijn handen niet van je af, ook al ga je weer je eigen gang en volg je weer je eigen idee. De Heer zet zijn mensen in. Om

je het evangelie te brengen. Hij blijft je zoeken. Hij ging heen, maar blijft aanwezig.

**** En is maar één Heiland: Jezus Christus ****

En? Heb je meegekeken in dit oude fotoboek? Meegekeken naar je Heer? Hem live in actie gezien? Wat ik hoopte met deze preek, is dat met jou hetzelfde gebeurt als met mij. Dat je bewondering voor Jezus toeneemt. En in die bewondering ook de eerbied voor Hem. En het verlangen naar Hem.

De liefde die hem drijft om het verlorene op te zoeken. De bevrijding van een geschonden man uit de klauwen van de duivel. Het herstel van Gods recht en de oproep tot heilig leven. Zijn zegnende aanwezigheid, ook als hij lichamelijk afwezig is. Zijn doorgaande missie in deze wereld. Om het goede nieuws te laten horen.

Dat is de Heiland. Hij heeft zijn statements gemaakt. Zijn roeping laten horen. Zijn zegen toegezegd. Ook jij zult moeten kiezen. Wat doe je met deze Heer? Hoe ver mag Hij in jouw leven het voor het zeggen krijgen? Ontstaat er bewondering voor zijn liefde, zijn wijsheid en zijn kracht? Laat die bewondering dan doorwerken naar eerbied en toewijding. Geef doorgang aan het verlangen om Hem te dienen, aan zijn voeten te zitten, en je door hem te laten uitzenden. Vol van zijn genade, zijn geduld en zijn liefde. En het Koninkrijk zal groeien. In het spoor van Christus.

Amen.